



Záverečná karta projektu

Názov projektu Evidenčné číslo projektu **APVV-17-0561**
Ludsko-právne a etické aspekty kybernetickej bezpečnosti

Zodpovedný riešiteľ **doc. JUDr. Gabriela Dobrovičová, CSc.**
Príjemca **Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach**

Názov pracoviska, na ktorom bol projekt riešený

Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach

Názov a štát zahraničného pracoviska, ktoré spolupracovalo pri riešení

-

Udelené patenty/podané patentové prihlášky, vynálezy alebo úžitkové vzory, ktoré sú výsledkami projektu

-

Najvýznamnejšie publikácie (knihy, články, prednášky, správy a pod.) zhrňujúce výsledky projektu – uveďte aj publikácie prijaté do tlače

Dobrovičová – Krunková – Farkašová - Horváthová: Innovations in security policy stemming from cybersecurity act in the Slovak republic in relation to selected public administration bodies. In: AD ALTA: Journal of interdisciplinary research : recenzovaný medzioborový vedecký časopis. ISSN 1804-7890. Roč. 10, č. 1 (2020).

Sokol, Pavol; Rózenfeldová, Laura, Harašta, Jakub. IP addresses in the context of digital evidence in the criminal and civil case law of the Slovak Republic. In: Forensic Science International: Digital Investigation. 2020 Apr 1;32:300918.

Predictive methods in cyber defense: Current experience and research challenges. Sokol, Pavol et al. In: Future Generation Computer Systems. ISSN 0167-739X. Roč. 115, (2021).
Bajtoš, Tomáš - Sokol, Pavol - Gajdoš, Andrej - Lučivjanská, Katarína. Analysis of the infection and the injection phases of the telnet botnets. In: J.UCS Journal of Universal Computer Science. (IF: 0.910)

Expertné stanovisko k návrhu zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 69/2018 Z. z. o kybernetickej bezpečnosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony.

Uplatnenie výsledkov projektu

Vzhľadom na vysokú aktuálnosť problematiky kybernetickej bezpečnosti danú aj výraznou legislatívnou činnosťou v tejto oblasti na úrovni práva Európskej únie v poslednom období, ktorá bola predmetom riešenia projektu, možno konštatovať výrazný potenciál uplatniteľnosti výsledkov projektu vo viacerých oblastiach.

Konkrétne možno poukázať na uplatniteľnosť výsledkov projektu v nasledujúcich oblastiach:

- 1) v ďalšom vedeckom výskume – riešiteľský kolektív formuloval vo svojich vedeckých výstupoch poznatky a postoje, ktoré sú využiteľné pre ďalší vedecký diskurz v oblasti riešenia právnej úpravy kybernetickej bezpečnosti, u ktorej možno vzhľadom na jej povahu predpokladať jej ďalšie budúce novelizácie; časovú neobmedzenosť analyzovanej problematiky dokladá tiež vôľa väčšiny členov riešiteľského kolektívu pokračovať vo výskume nastolených tém a to vrátane snahy predkladať žiadosti o financovanie projektov tematicky nadväzujúcich na popisovaný projekt;
- 2) v aplikačnej praxi – vzhľadom na povahu projektu ako projektu aplikovaného výskumu je významnou práve možnosť uplatnenia výsledkov projektu v aplikačnej praxi subjektov, ktorých predmet činnosti sa zameriava na oblasť kybernetickej bezpečnosti. Konkrétny spôsob využitia výsledkov projektu je viditeľný predovšetkým v operatívnej činnosti vládnej jednotky CSIRT.SK a akademickom bezpečnom tíme CSIRT-UPJS. Osobitne významným aplikačným výstupom je aj príspevok časti riešiteľského kolektívu k diskusii o novelizácii príslušnej právnej úpravy, a to zákona č. 69/2018 Z. z. o kybernetickej bezpečnosti, k obsahu ktorej bolo vypracované odborné stanovisko reprezentujúce expertné zhodnotenie návrhu predloženej novely. V predmetnom stanovisku bolo poukázané predovšetkým na nedodržanie predpísaného legislatívneho procesu na predloženie takejto novely, nevhodnosť paušálneho vylúčenia aplikovateľnosti všeobecného predpisu o správnom konaní, ako aj posúdenie a kritika inštitútu blokovania a navrhovanej právomoci NBÚ prijímať rozhodnutia, ktorých cieľom je uskutočňovanie automatizovanej analýzy bezpečnostných udalostí. Predmetné stanovisko bolo predložené zákonodarcom na posúdenie v rámci prebiehajúceho legislatívneho procesu a súčasne boli jeho hlavné závery prezentované na odbornom paneli organizovanom Inštitútom hospodárskej politiky, ktorého sa zúčastnili zástupcovia odbornej verejnosti z radov IT sektora, energetických firiem, bankového sektora, mobilných operátorov a reprezentantov IT Asociácie Slovenska. Výstupom expertného fóra bol odborný apel na zákonodarcu so zámerom prehodnotenia pripravovanej právnej úpravy a boli formulované konkrétne nedostatky pripravovanej úpravy.
- 3) v pedagogickom procese - riešiteľský kolektív pretavil výsledky svojich vedeckých aktivít aj do pedagogického procesu. Konkrétne boli témy spadajúce do rámca problematiky kybernetickej bezpečnosti riešenej v rámci projektu zaradené do výučby predmetu Úvod do práva informačných a komunikačných technológií vyučovaného na Právnickej fakulte UPJŠ. Zároveň riešiteľský kolektív pripravil pre študentov práva a študentov informatiky, a to vrátane študentov slovenských i českých univerzít, možnosť zúčastniť sa jedinečného podujatia jediného svojho druhu, a to Letnej školy kyberkriminality (v roku 2020 a 2022), ktorej podstatou a cieľom je vytvorenie priestoru pre kooperáciu študentov z odboru práva a informatiky pri riešení stanovených technických a právnych problémov z popisovanej oblasti.
- 4) v popularizácii témy vo vzťahu k odbornej i laickej verejnosti - riešiteľský tím sa pravidelne zúčastňoval popularizačných podujatí s cieľom transferu poznatkov aj smerom k laickej verejnosti (napríklad účasť na podujatiach: Noc výskumníkov, Deň otvorených dverí na univerzite a pod.).

Súhrn výsledkov riešenia projektu a naplnenia cieľov projektu v slovenskom jazyku (max. 20 riadkov)

Cieľom projektu bola realizácia vedeckovýskumnej činnosti v oblasti kybernetickej bezpečnosti ako dôležitého verejného záujmu na úrovni nielen národnej ale i európskej. Vytvorenie riešiteľského kolektívu zloženého z odborníkov z oblasti práva a informatiky umožnilo interdisciplinárny a komplexný pohľad do nastolenej problematiky a vo svojom výsledku viedlo k etablovaniu riešiteľov ako významnej vedeckej infraštruktúry. Riešitelia naďalej pokračujú v prácach na projekte nastolených otázkach, čo preukazuje aj podanie viacerých žiadostí o financovanie tematicky nadväzujúcich projektov. Výsledky projektu boli súčasne aplikované jeho odberateľmi – v operatívnej činnosti vládnej jednotky CSIRT.SK a v akademickom bezpečnostnom tíme CSIRT-UPJŠ. Riešitelia za účelom sprístupnenia výsledkov projektu širšiemu okruhu subjektov spolupracovali aj s ďalšími relevantnými subjektmi pôsobiacimi v tejto oblasti, pričom výsledky tejto spolupráce budú pretavené v implementačnej a monitorovacej fáze projektu. Aplikačný charakter projektu bol napĺňaný aj činnosťou v oblasti pedagogického procesu, a to zaradením relevantných tém do výučby predmetov zabezpečovaných časťou riešiteľského kolektívu, ako aj organizáciou letných

škôl a nadväzne aj snahou o popularizáciu témy vo vzťahu k odbornej i laickej verejnosti (prostredníctvom organizácie vedeckých konferencií ako aj rôznych iných foriem popularizačných podujatí).

Súhrn výsledkov riešenia projektu a naplnenia cieľov projektu v anglickom jazyku (max. 20 riadkov)

The project's objective was the realisation of scientific research in the area of cybersecurity that is an important public interest on the national as well as European level. The creation of a research team composed of professionals from both the field of law and computer science enabled interdisciplinary and complex consideration of the issues analysed and led to the establishment of the research team as an important scientific infrastructure. The individual researchers continue working on the issues analysed within the scope of the project which is evidenced by the filing of numerous proposals for financing of projects thematically following the project described. The project results were concurrently applied by its subscribers, namely in the operative activities of the government operative CSIRT.SK and in the academic security team CSIRT-UPJŠ. The individual researchers with the objective to further provide the results of the project to a wider scope of subjects cooperated with other relevant subjects active in this area and the results of this cooperation will be applied in the implementation and monitoring period of the project. The applied character of the project was also fulfilled by other activities realized, namely within the education process by including relevant topics educated by a part of the research team into different subjects as well as by the organization of summer schools and with the effort to popularize the issues considered to professional as well as laymen community (by organization of scientific conferences and other forms of popularization activities).